

ve smyslu § 1 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. Poukazuje-li stěžující si družstvo na předtištěný úvod k § 2 stanov, podle něhož jest účelem družstva »podpora výdělků a hospodářství členů«, a dovozuje-li již z této jediné věty, která jest ovšem také součástí doslovu § 1 družst. zák., že jest přípustným i další dodatek k § 2 stanov, přehlíží, že se právě tento dodatek svým zněním nekryje se zásadou vyslovenou v oné předtištěné větě a připouští výklad co nejširší, tedy i v rozporu s obecnou zásadou, podle níž činnost družstva má býti v podstatě obmezena jen na členy. V témž smyslu rozhodl nejvyšší soud opětovně (srov. na př. rozh. čís. 1756, 4273, 4985 a 6387 sb. n. s.) a nemá důvodu, by od tohoto svého názoru upustil. Doslov nového § 2 stanov jest však závadný i potud, pokud podle něho činnost družstva má záležeti také v provozu bankovních obchodů jakéhokoliv druhu, což vůbec přesahuje svépomocný účel družstevní činnosti, i kdyby byla výslovně omezena jen na vlastní členy (srov. rozh. čís. 6774 a 8340 sb. n. s., pak A. Cl. čís. 2478, 2578 a 2602). Pokud jde o pojmenování časopisu, v němž má býti ohlášeno svolání valné hromady (§ 28 stanov) a mají býti uveřejněny vyhlášky družstva (§ 44 stanov), jest rovněž přisvědčiti názoru nižších soudů, že časopis tento nutno vyznačiti již ve stanovách, neboť, praví-li zákon v § 5 čís. 8 a 11, že ve společenstevní smlouvě musí býti také vyjádřeno, jak se mají členové společenstva svolávati, pokud se týče jakým způsobem vyhlašuje společenstvo svá oznámení, nelze tomu rozuměti jinak, než že stanovy musí způsob svolání členů a vyhlášek určití zcela přesně a konečně a že nelze jimi vyhraditi představenstvu, by dodatečně samo určilo příslušný list. Napadené usnesení není ve zřejmém rozporu ani se zákonem ani se spisy a není ani stíženo zmatečností. Dovolací stížnost není tudíž v § 16 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. opodstatněna a nemohlo jí býti vyhověno.

Čís. 8436.

Obmeziti žalobu lze bez její změny jen za předpokladů § 237 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1928, R I 779/28.)

Žalobce domáhal se na žalované kromě nároku na zaplacení 17.073 Kč s úroky též zaplacení poměrné částky celoročního pachtovného za dobu ode dne převzetí dvoru Státním pozemkovým úřadem do dne skončení obvyklého pachtovního období, t. j. do dne 30. června 1926 22.646 Kč s přísl. Při ústním líčení dne 4. června 1928 prohlásil zástupce žalující strany, že o tuto částku 22.646 Kč s přísl. žádost žalobní obmezuje a žádá jen zaplacení 17.073 Kč s přísl., proti kterémužto obmezení se zástupce strany žalované ohradil, ana se žalující strana ohledně částky 22.646 Kč s přísl. žalobního nároku nevzdala, hledíc prý se vyhnouti vznesené námitce nepřislušnosti soudu. Soud první stolice toto částečné obmezení žalobní žádosti připustil, poněvadž neobsahuje změnu žalobního důvodu. Rekursní soud zamítl ža-

lobcův návrh na obmezení zažalované částky 39.720 Kč s přísl. částkou 22.646 Kč s přísl. D ů v o d y: Podle prvního odstavce § 237 c. ř. s. může žalobce i ohledně části žalobního nároku vzít žalobu zpět jen do početí prvního roku, po početí prvního roku jen se souhlasem žalovaného, neboť jinak bylo by žalobci dáno na vůli, by se domáhal novou žalobou téhož nároku znova, což se nesrovnává s procesní hospodárností. Odepřel-li žalovaný souhlas se zpětvzetím žaloby po prvním roku, musí býti o ní jednáno a rozhodnuto.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení jest správné a jeho důvody odpovídají stavu věci i zákonu. Obmezení žaloby není sice změnou žaloby podle § 235 c. ř. s. a není tudíž závislé na předpokladech změny žaloby. Ale při řešení otázky, zda i takové obmezení žaloby bez její změny jest přípustné, nutno mít zřetel k ustanovení § 237 c. ř. s. Každé obmezení žaloby zahrnuje v sobě částečné, více méně podstatné zpětvzetí žaloby, z níž podle okolností případů může zůstat také jen zcela mizivý zlomek. Platí proto pro částečné zpětvzetí žaloby zásadně totéž ustanovení, jež platí pro zpětvzetí žaloby vůbec (§ 237 c. ř. s.). Zákon to sice výslovně nepraví, ale plyne to jednak z úvahy, že se zpětvzetí může po případě vztahovati takřka k celému žalobnímu nároku, jednak z účelu ustanovení § 237 c. ř. s., by totiž žalovaný, když spor proti němu zahájený již do jisté míry pokročil, byl uchráněn obav, že by celé do té doby s ním již provedené řízení bylo zmařeno a žalobci bylo umožněno, týž spor o částku, o niž byl žalobu obmezil, znovu zahájit za poměrů neb v době žalovanému snad méně vhodných. Může proto žalobce obmeziti žalobu i bez její změny jen za předpokladů § 237 c. ř. s. pro zpětvzetí žaloby vůbec, tudíž se svolením žalovaného kdykoli do konce ústního jednání, ale bez jeho svolení jen do počátku prvního roku a, jestliže by se žalovaný k němu nedostavil, také ještě při něm a po té do konce ústního jednání jen, zřekne-li se nároku. Nezřekne-li se žalobce nároku a nesvolí-li žalovaný k částečnému zpětvzetí žaloby, ač toho, jak právě doličeno, bylo třeba, není zpětvzetí podle § 237 možné. Právní tento důsledek nelze obejít poukazem k ustanovení § 235 c. ř. s. Ten upravuje jinou otázku a, má-li při tom, jak ji upravuje, na mysli též zpětvzetí žaloby, může to býti jen takové zpětvzetí, jež zákon dovoluje. V souzeném případě se žalobce nevzdal nároku, o nějž žalobu obmezil, a žalovaný odepřel svolení k obmezení bez žalobcova zřeknutí. Není proto obmezení dovoleno. Zákonný předpoklad nemůže nahraditi soudní usnesení podle § 235 druhý odstavce c. ř. s., protože toto místo zákona má na mysli jen změnu žaloby v pravém smyslu slova, kdežto obmezení žaloby, jakž plyne z posledního odstavce téhož §, takovou pravou změnou ani není.